

Türkçe Öğrenen Yabancıların Günlük Yaşama İlişkin Kültürel Algıları Üzerine Bir Araştırma

İsmail GÜLEÇ*

Bekir İNCE**

Özet

Bu çalışmanın amacı Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenmekte olan yabancı öğrencilerin sosyal ve kültürel anlamda öğrendikleri dile ilişkin yaşadıkları sorunları ortaya koymaktır. Bu bağlamda öğrencilerin yemek, eğlenme ve giyim alışkanlıklarına ilişkin algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören Türk soylu olan ve Türk soylu olmayan 138 öğrenci; örneklemini ise Sakarya Üniversitesi TÖMER’de öğrenim görmekte olan 13 farklı ülkeye mensup 29 öğrenci oluşturmaktadır. Verileri toplamak için yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen sonuçlar frekans ve yüzde ile ifade edilmiştir. Çalışmanın sonuçları öğrencilerin kıyafet konusunda büyük sorun yaşamadıklarını ancak yemek ve eğlence gibi konularda orta düzeyde bir problem yaşamakta olduklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, kültür aktarımı, TÖMER.

A Research On The Cultural Perceptions Of The Foreigners Learning Turkish About Daily Life

Abstract

The purpose of this study is to introduce the social and cultural problems of the foreign students learning Turkish in TÖMER, Sakarya University about the language they are learning. In this context the perceptions of the students on the habits of eating, entertainment and clothing were tried to be assessed. While the universe of the study involves both Turkish and foreign students attending TÖMERs, its sample consists of 29 students from 13 different countries who are studying in TÖMER in Sakarya University. To collect the data structured interview forms were used and the results were expressed with frequency and percentage. Obtained results shows that although the students hasn't had many problems about clothes, they have had mediocre problems on eating habits and entertainment styles.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Cultural Transmission, TÖMER.

---

* Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, igulec@sakarya.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, bince@sakarya.edu.tr

1. GİRİŞ

Özellikle son yıllarda ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel alanda dünyada daha etkili bir konuma gelmesinin eğitim alanında da birtakım yansımaları görülmeye başlamış ve ülkemiz, yüksek öğretimde bir cazibe merkezi halini almıştır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki üniversitelere kayıt yaptıran öğrenci sayısı 7.039 iken, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında bu rakam 31.933'e ulaşmıştır (osym.gov.tr). 156 farklı ülkeden gelen bu öğrencilerin sayısının 2012-2013 eğitim öğretim yılında 40 binin üzerine çıkacağı öngörülmektedir. Sakarya Üniversitesinde ise, 65 farklı ülkeden, 800 lisans, 125 yüksek lisans ve 50 doktora olmak üzere toplam 975 öğrenci öğrenim görmektedir.¹

Dünyanın hemen her tarafından gelen bu öğrencilerin, birbirinden çok farklı ülkelerin vatandaşları olduğu düşünüldüğünde "kültür aktarımı" kavramının ve buna bağlı olarak yaşanan "kültürel uyum sürecinin" önemli bir konu başlığı olarak karşımıza çıkması kaçınılmazdır. Nitekim son yıllarda sadece ülkemizde değil dünyada da kültür aktarımı ve kültürel uyum süreci; yabancı dil öğretiminde ve çok kültürlü eğitim kavramı içinde önemli bir yer bulmaktadır (Cırık, 2008; Demir,2012; Güven,2005). Geniş bir yelpazeye sahip olan kültürün görünen tarafını dil, yemekler, mimari, edebiyat, hukuk sistemi gibi unsurlar ile toplum içindeki gözlenebilir ritüeller ve davranış şekilleri oluşturur (Gökçel, 2012:71). Çalışmanın amacı, ülkemizdeki yabancı öğrencilerin öğrendikleri dilin kültürüne yönelik bakış açılarını ortaya koymaktır, ancak bilindiği üzere kültür çok geniş bir kavram olup bu çalışmada yabancı öğrencilerin yalnızca yemek, eğlence ve giyim konularındaki algıları ortaya koyulmaya

çalışılmıştır. Alanyazında TÖMER'lerde öğrenim gören öğrencilerin sorunlarına ilişkin az sayıda çalışma bulunmakta, bu çalışmalarda daha genel bir çerçeveye çizilmektedir. Özel olarak bu öğrencilerin; yemek, eğlence ve giyim alışkanlıklarına uyumla ilgili doğrudan çalışma bulunmaması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Soyutürk, Balkan ülkelerinden Türkçe öğrenmek için gelen öğrencilerin sosyal uyumlarını (Soyutürk, 2000), Garabayev ise Türk Cumhuriyetlerinden üniversite öğrenimi için gelen öğrencilerin uyum sorunlarını incelemiştir (Garabayev, 2000). Kıroğlu ise, (Kıroğlu ve ark.,2010) yabancı öğrencilerin uyum sorunlarını incelemiştir. Ancak alanyazına baktığımızda, yabancı öğrencilerin uyum sorunları ile Türk soylu öğrencilerin uyum sorunları arasında bir benzerlik olup olmadığına pek bakılmadığını görmekteyiz. Bu çalışmada bu anlamda bir farklılık olup olmadığına da bakılması amaçlanmaktadır.

1.1 Kavramsal Çerçeve

Toplum kendisine katılan her bireyi belli bir sosyalleşme süreci içinde kültürlere; başka bir deyişle kendi değer yargıları ile tanıştırap benimsetme çabası içindedir. Bu eğilim hem kültürün toplumsallık özelliği ile hem de kültürün öğrenilebilir olma özelliği ile açıklanabilir (İnce, 2011). Öte yandan bugün dünyada yaşanan hızlı göç hareketleri, eğitim yaşamında geçmiş zamanla kıyaslanamayacak kadar çok büyük bir kültürel çeşitlilik meydana getirmiştir ve bu çeşitliliği iyi yönetemeyen ülkelerin ciddi eğitim sorunları yaşadıkları bilinmektedir. Nitekim eğitim sistemi, bireylerin, içinde yaşadıkları toplumun etkili ve verimli birer üyesi olabilmeleri ve toplumun diğer üyeleriyle uyum içerisinde yaşayabilmeleri için, içinde yaşadıkları toplumun kültürünü tanımalarına ve o kültüre yenilikler katabilmelerine yardımcı olmalıdır (Cırık,

¹ Bu bilgiler Sakarya Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından alınmıştır.

2008:27-28). Kültürel uyumu sağlamanın yollarından biri de kültürün ana aktarıcısı konumundaki dili iyi kullanabilmekten ve karşısındaki dile birlikte kültürü aktarabilmekten geçmektedir.

Öte yandan “Yabancı Dil Öğretim Programı” üzerinde araştırma yapan bilim adamlarının görüşleri incelenecek olursa, Doğru (1996), dilin kültür ile ilişkisini dilin düşünce ile ilişkisinden ayırmanın mümkün olmadığını belirtmektedir (akt. Er, 2006: 3). Özellikle yabancı dil öğretiminde öğrenilen dile ait yeme içme kültürünün ve eğlenme, giyinme gibi diğer sosyal davranışların öğretilmesi önemlidir. Zira dil öğrenimi karşılıklı bir kültür aktarımını zaten doğasında barındırmaktadır.

Fink (2003) ve Mairitsch de (2003), yabancı dil öğretiminde sadece o dilin kurallarının öğretilmesinin -dilin öğrenilmesinde yaygın inanın aksine- yeterli olmadığını, öğretilen dilin sosyal, kültürel, politik, ekonomik yapısının da öğretilmesinin gerekli olduğunu ve öğrencilerin öğrendikleri dilin kültürünün farkında olmalarının gerekliliğini vurgulamaktadırlar (akt. Er, 2006:3). Bu farkındalık şüphesiz öğrencilerin algıları ile doğrudan ilgilidir. Nitekim yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sorunların başında yemek ve iklim başı çekmektedir (Arubayi, 1980; Güçlü, 1996; Sandhu ve Asrabadi, 1994; akt. Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010: 27).

Yabancı dil öğretim programlarına baktığımızda dünyadaki birçok örnek yabancı dil öğretim metotlarında kültür aktarımının önemli bir yer teşkil ettiğini göstermektedir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri West Virginia Eğitim Bakanlığı (2002), yabancı dil öğretim programlarında “kültür” alt başlığı altında; dilin ve kültürün ayrılmaz bir bütün olduğunu, öğrencilerin öğrendikleri dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olmadan dilde

uzmanlaşmanın olamayacağını belirtmektedir (akt. Er, 2006:6).

Avrupa Konseyi (Council of Europe) 2000 yılında bir bildiri ile, öğretilen yabancı dile ait sosyal ve kültürel bilgilerin de verilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Avrupa Konseyince altı çizilen ve içinde yeme, içme, giyinme ve eğlenme gibi unsurları da barındıran sosyokültürel bilgiler ise şunlardır:

1. Günlük yaşam,
  - Yiyecek, içecek, yemek zamanları, masa adabı.
  - Resmi tatilleri, Çalışma saatleri.
  - Boş zaman faaliyetleri, hobileri, okuma alışkanlıkları, yaptıkları sporlar vb.
2. Yaşam koşulları,
  - Yaşam standartları ,
  - Ev şartları,
  - Refah durumları,
3. Kişiler arası ilişkiler,
  - Sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler,
  - Kadın erkek ilişkileri,
  - Aile yapıları ve ilişkileri, jenerasyonlar arası ilişkiler,
  - Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler,
4. Değerler, inançlar ve davranışlar,
  - Sosyal sınıf,
  - Çalışma toplulukları,
  - Refah,
  - Gelir,
  - Gelenekler,
  - Sanat,
  - Müzik vb.
5. Vücut dili,
6. Sosyal gelenekler,
  - Dakiklik,
  - Hediyeler,
  - Elbiseler,
  - Yemekler, içecekler,
  - Yasaklar vb.
7. Adet olmuş davranışlar,
  - Dini durumlar,
  - Doğum, evlilik
8. Evlilik, gösteriler, seremoniler, kutsamalar,
  - Festivaller,
  - Danslar, vb. (CEF, 2000, 102-103)

Bütün bu amaçlar göz önünde bulundurulduğunda Türkçe öğrenmek için ülkemize gelen yabancıların bu bağlamda hangi algı içinde olduklarının bilinmesi de anlam ve önem kazanmaktadır. Ancak dikkat edilecek olursa yurt dışından gelen yabancıların ülkemize geldikleri andan itibaren sosyal yaşam içinde en yoğun olarak karşılaştıkları sosyokültürel unsurlar “yemek” “giyim” ve “eğlence” ile ilgilidir. Yukarıda sözü edilen “hediyeler, dini durum, doğum, evlilik, sınıfsal yapı, kadın-erkek ilişkileri, çalışma saatleri” gibi unsurlar ise yeme-içme ve giyim gibi temel ihtiyacı oluşturan alışkanlıklardan ve eğlence gibi unsurlardan sonra gelmektedir. Ayrıca yoğunluk miktarları da daha düşüktür. Dolayısıyla bu çalışmada, öğrencilerin yeme-içme alışkanlıkları ve eğlence ile ilgili sosyokültürel unsurlar üzerine olan algıları ön plana çıkarılmıştır.

Ülkemize üniversite eğitimi almaya gelen yabancıların ilk karşılaştıkları resmi kurumlar, bu öğrencilere gerek duydukları Türkçe eğitimini vermek için kurulan TÖMER’lerdir. Yeni bir ülkenin dili, dolayısıyla kültürü ile ilk kez karşılaştıkları kurum olan TÖMER’lerde eğitim alan yabancı öğrenciler, yeni bir dili öğrenmenin ve yeni bir kültüre alışmanın zorlukları yanında, çok farklı ülkelerden gelen öğrencilerle birlikte eğitim aldıkları için çok kültürlü eğitim anlayışına uyum sağlamakta da bir takım zorluklar yaşamaktadırlar. Aslında bu zorluk ülkemiz için yeni olmakla birlikte Dünya’daki diğer ülkeler için bilindik bir sorundur. Dünya üzerinde yabancı öğrencilerle ilgili yapılan birçok çalışma bu öğrencilerin yalnızlık, uyumsuzluk, çekingenlik, kültürel şok başta olmak üzere bir çok psikolojik sorun yaşadığını ortaya koymaktadır (Biggs, 1999; Furnham, 1997; Lewins, 1990; Tomich ve ark., 2000; akt. Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010).

Alanyazına bakıldığında Türkiye’ye öğrenim görmek amacıyla gelen yabancı uyruklu öğrencilerin dile ve eğitime ilişkin sorunları ile ilgili sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir (Açıkalin ve ark., 1996; Adıgüzel, 1994; Dağaşan, 1994; Tutar, 2002; akt. Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Bu durum bu türden çalışmaların neden önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma betimsel nitelikli bir çalışma olup özaktarım (self-reporting) araştırmasıdır. Çalışmada elde edilen veriler yüzyüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Bilindiği üzere betimsel araştırmalar iki şekilde gerçekleştirilebilir: özaktarım araştırmaları ve gözlem araştırmaları. Özaktarım araştırmalarının verileri, örnekleme yer alan bireylerin kendilerinden bilgi alınarak toplanır. Bu türden çalışmalarda katılımcılardan, anketler aracılığıyla yazılı olarak bilgi alınabileceği gibi, görüşmeler yoluyla sözlü olarak da bilgi toplanabilir (Özdamar vd., 1999). Çalışmada verilerin toplanabilmesi için yapılandırılmış 5’li likert tipinde 8 soruluk bir anket hazırlanmıştır. Öğrenciler kendilerine sorulan sorulara “her zaman”, “sıklıkla”, “ara sıra”, “nadiren” ve “asla” cevaplarından birini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar olumludan olumsuz doğru 5 ile 1 arasında puanlandırılmıştır.

Kullanılan 5’li Likert ölçeği, 1’den 5’e kadar olan derecelendirme ölçeği olup her seçeneğe karşılık gelen puan aralıkları, her zaman (4,20–5,00), sıklıkla (3,40–4,19), ara sıra (2,60–3,39), nadiren (1,80–2,59) ve hiçbir zaman (1,00–1,79) şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçekten 2,59 ya da üstünde puan alınması olumsuz algı, altında puan alınması olumlu algı olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu belirlerken amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan “maksimum çeşitlilik örnekleme” yöntemi benimsenmiştir. Bu yöntemde temel amaç göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Büyüköztürk ve ark., 2008; Gray, 2004; Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2006; akt. Kıroğlu, 2010:28). Öğrencilerin sosyo-kültürel bağlamda yemek, eğlence ve giyim algılarını ortaya koyabilmek için yapılan bu çalışmada çalışmanın evrenini Sakarya TÖMER’de öğrenim gören yabancı ve

Türk soylu 138 öğrenci, örneklemini ise Sakarya Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören öğrenciler arasından farklı ülkelerden olmasına dikkat edilerek seçilen 13 ülkeden 29 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrenciler daha önce hiç Türkçe bilmeyen (ya da çok az bilen) ve 8 aydır ülkemizde öğrenim gören yabancı öğrencilerdir. Bu öğrencilerin 18’i Türk soylu 11’i ise başka milletlere mensuptur. Kız ve erkek öğrenciler arasında dengeli bir dağılım olmasına da ayrıca dikkat edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine ve geldikleri ülkelere göre dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Geldikleri Ünelere Göre Dağılımı

ÜLKE	CİNSİYET		TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
	Kız	Erkek	
TÜRKMENİSTAN	4	4	8
YEMEN	-	1	1
KUVEYT	-	1	1
AZERBAYCAN	-	2	2
KIRIM	-	1	1
ÖZBEKİSTAN	1	1	2
KOLOMBİYA	-	1	1
BOSNA HERSEK	2	1	3
SIRBİSTAN	1	3	4
MOĞOLİSTAN	2	-	2
BULGARİSTAN	2	-	2
KIRGIZİSTAN	1	-	1
RUSYA	1	-	1
Toplam (13 Ülke)	14	15	29

3. BULGULAR VE YORUM

Yabancı öğrencilerin yemek, eğlenme ve giyim konusundaki kültürel algılarını ortaya koymak için uygulanan anketin sonuçlarını analiz etmede frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. Öğrencilere toplam sekiz soru sorulmuştur. Sorulara göre öğrencilerin verdikleri cevaplar şöyledir.

3.1 Damağıma uygun yemek buluyorum

Tablo2. Yabancı Öğrencilerin “damağıma uygun yemek bulmada zorluk çekiyorum” Sorusuna Verilen Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	2	11,11	1	5,5	4	22,22	5	27,77	6	33,33
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	2	18,18	1	9,09	2	18,18	2	18,18	4	36,36

Damaklarına uygun yemek bulmada zorluk çekmeyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 33,33 olması ve aynı madde ile ilgili olarak diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %36,36 olması her iki grubunda benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir. Türk mutfağının hem pişirilme biçimi, hem de kullanılan malzeme bakımından sahip olduğu zenginlik, yabancı öğrencilerin damak tadlarına uygun yemek bulmalarını kolaylaştıran bir etken olarak düşünülebilir.

3.2 Damağıma uygun tatlı buluyorum

Tablo 3. Yabancı Öğrencilerin “damağıma uygun tatlı bulmada zorluk çekiyorum” Sorusuna Verilen Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	0	0	0	0	2	11,11	6	33,33	10	55,55

Bu soruya verilen cevapları değerlendirdiğimizde çalışmaya katılan tüm öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( ) 2,27 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin yemek bulma konusunda “nadiren” sıkıntı çektiklerini, dolayısıyla yemek kültürüne ilişkin olumlu algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız:

Anketin ikinci sorusunda öğrencilere damaklarına uygun tatlı bulmada zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )1,55 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin damaklarına uygun tatlı bulmada “nadiren” sıkıntı çektiklerini, dolayısıyla yemek kültürüne ilişkin olumlu algılarının tatlı türünde yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız:

Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	0	0	0	0	1	9,09	4	36,36	6	54,54
-----------------------------------	---	---	---	---	---	------	---	-------	---	-------

Damaklarına uygun tatlı bulmada zorluk çekmeyen Türk soylu öğrencilerin oranı % 55,55 ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranı ise %54,54 olması her iki grubunda benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir. Hem hamur işi, hem de süt işi tatlıların çeşitliliği damak zevkine uygun tatlı bulma konusunda zorluk çekilmemesinin nedeni olarak gösterilebilir.

3.3 Eğlence Anlayışının Anlaşılması Nedeniyle Güçlük Çekiyorum

Anketin üçüncü sorusunda öğrencilere eğlence anlayışlarının anlaşılması nedeniyle zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )1,96 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin eğlence anlayışlarının anlaşılması nedeniyle “nadiren” sıkıntı çektiklerini, dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız:

Tablo 4. Yabancı Öğrencilerin “eğlence anlayışının anlaşılması nedeniyle zorluk çekiyorum” Sorusuna Verilen Cevapların İstatistiksel Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	0	0	2	11,11	1	5,55	5	27,77	10	55,55
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	1	9,09	1	9,09	2	18,18	4	36,36	3	27,27

Eğlence anlayışlarının anlaşılması ile ilgili herhangi bir zorluk çekmeyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 55,55 ve yine aynı madde ile ilgili olarak diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise % 27,27 olması her iki grubun da benzer algıya sahip olmadıklarını göstermektedir. Başka bir deyişle bu konuda diğer ülkelerden gelen öğrencilerin Türk soylu öğrencilere göre daha fazla zorluk çektikleri anlaşılmaktadır. Bunun nedeni kültürel yakınlık ve Türk soylu öğrencilerin kendilerini diğerlerine göre yabancı bir ülkede bulunmayı daha az hissetmeleri olabilir.

3.4 Geceleri eğlence mekanı bulma noktasında zorluk çekiyorum

Anketin dördüncü sorusunda öğrencilere geceleri eğlence mekanı bulma konusunda zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )1,82 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin geceleri eğlence anlayışlarına uygun mekanı bulmada “nadiren” zorluk çektiklerini, dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız:

Tablo 5: Yabancı Öğrencilerin “geceleri eğlence mekanı bulmada zorluk çekiyorum” Sorusuna Verdikleri Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	2	11,11	0	0	1	5,55	4	22,22	11	61,11
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	1	9,09	1	9,09	0	0	3	27,27	6	54,54

Geceleri eğlence anlayışlarına uygun mekan bulmada zorluk çekmeyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 61,11 ve aynı madde ile ilgili diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %54,54 olması her iki grubun da benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir.

3.5 Gündüzleri eğlence mekanı bulma noktasında zorluk çekiyorum

Anketin beşinci sorusunda öğrencilere gündüzleri eğlence mekanı bulma konusunda

zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )2,00 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin “nadiren” gündüzleri eğlence anlayışlarına uygun mekan bulmada zorluk çektiklerini dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız.

Tablo 6. Yabancı Öğrencilerin “gündüzleri eğlence mekanı bulmada zorluk çekiyorum” Sorusuna Verdikleri Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	2	11,11	1	5,55	2	11,11	4	22,22	9	50,00
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	0	0	1	9,09	2	18,18	3	27,27	5	45,45

Gündüzleri eğlence anlayışlarına uygun mekan bulmada zorluk çekmeyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 50,00 ve aynı madde ile ilgili diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %45,45 olması her iki grubun da benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir.

3.6 Eğlence anlayışına uygun arkadaş buluyorum

Anketin altıncı sorusunda öğrencilere eğlence anlayışlarına uygun arkadaş bulma konusunda

zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )3,00 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin “ara sıra” da olsa eğlence anlayışlarına uygun arkadaş bulmada zorluk çektiklerini, dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının nispeten düşük olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız.

Tablo 7. Yabancı Öğrencilerin “eğlence anlayışına uygun arkadaş bulabiliyorum” Sorusuna Verdikleri Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türk soylular	5	27,77	2	11,11	0	0	5	27,77	6	33,33
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	6	54,54	0	0	1	9,09	1	9,09	3	27,27

Eğlence anlayışlarına uygun arkadaş bulmada zorluk çeken Türk soylu öğrencilerin oranının % 33,33 ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %27,27 olması her iki grubun da benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte her zaman arkadaş bulabilirim diyen öğrencilerin oranları arasında cevap veren öğrencilerin milliyetlerine göre anlamlı bir fark gözlenmektedir.

3.7 Sosyal ortamlara katılma noktasında zorluk çekiyorum

Anketin yedinci sorusunda öğrencilere sosyal ortamlara katılma konusunda zorluk çekip çekmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )1,79 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin sosyal ortamlara katılmada “nadiren” zorluk çektiklerini, dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız.

Tablo 8. Yabancı Öğrencilerin “sosyal ortamlara katılmada zorluk çekiyorum” Sorusuna Verdikleri Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Türk soylular	1	5,55	3	16,66	0	0	1	5,55	13	72,22
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	0	0	0	0	2	18,18	5	45,45	4	36,36

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar Türk soylu olup olmadıkları göz önünde bulundurularak incelendiğinde diğer ülkelerden gelen öğrencilerin nadiren de olsa sosyal ortamlara girilmede zorluk çektikleri, Türk soylu öğrencilerin ise hemen hemen hiç zorluk çekmedikleri gözlenmektedir. Kültürel yakınlığın yanı sıra burada kendi ülkesinden gelenlerle karşılaşma ihtimalinin diğerlerine göre yüksek

oluşu ile Türkçeyi daha kısa süre içinde öğrenmeleri de bunun nedeni olabilir.

3.8 Kıyafetlere alıştım

Anketin sekizinci ve son sorusunda öğrencilere Türkiye’deki kıyafet alışkanlıklarına alışıp alışmadıkları sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar puanlandırıldığında öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ( )1,65 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin

“nadiren” kıyafet alışkanlıklarına alışmadıklarını dolayısıyla sosyal anlamda olumlu algılarının yüksek olduğunu göster-

mektedir. Öğrencileri, Türk soylu olup olmadıklarına göre değerlendirdiğimizde de benzer sonuçlar ile karşılaşmaktayız.

Tablo 8. Yabancı Öğrencilerin “kıyafet alışkanlıklarına alışmadım” Sorusuna Verdikleri Cevapların İstatistiki Dağılımı

Öğrencilerin Milliyeti	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Asla	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%
Türk soylular	1	5,55	0	0	1	5,55	4	22,22	12	66,66
Diğer ülkelerden gelen öğrenciler	2	18,18	0	0	0	0	1	9,09	8	72,72

Kıyafet alışkanlıklarına alıştım diyen Türk soylu öğrencilerin oranının % 66,66 ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin oranının ise %72,72 olması her iki grubun da benzer algıya sahip olduklarını göstermektedir.

4. SONUÇ

Özellikle yurt dışından gelen yabancı öğrencilerin karşılaştıkları ilk kurum olan TÖMER’ler, yabancı öğrencilerin sosyal ve kültürel anlamda olumlu algıya sahip olmaları bağlamında önemli görevleri olan kurumlardır.

Bu çalışmanın sonuçları gerek Türk ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin gerekse de diğer ülkelerden gelen öğrencilerin yeme-içme, eğlenme ve sosyal ortamlarda yer alma gibi günlük yaşama ilişkin temel etkinliklerde büyük bir sıkıntı yaşamadıklarını göstermektedir. Görüş alınan sekiz konudan sadece ikisinde Türk soylu olanlarla olmayanlar arasında anlamlı sayılabilecek fark görülmektedir. Bunlar eğlence anlayışının anlaşılması ile sosyal ortamlara girme konusunda çekilen sıkıntılardır. Bu ikisi dışında kalan konularda

verilen cevaplar arasında anlamlı farklar görülmemektedir.

Dikkat edilirse anlamlı fark olan her iki konu da kültürel yaşantı ile ilgilidir. Bunun nedenleri arasında kültürel yakınlık, Türkçeyi diğerlerinden daha çabuk öğrenme ve Türkiye’de vatandaşlarıyla karşılaşma oranlarının diğerlerine göre daha yüksek oluşları sayılabilir.

Özellikle sosyal ortamlara girme ve çıkma konusunda yabancı öğrencilerle Türk soylu öğrenciler arasında yabancı öğrencilerin aleyhine anlamlı bir fark çıkması, dil öğretimine dair planlama yaparken bu durumun göz önünde bulundurulması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca aynı çalışmanın başka araştırmacılar tarafından da Avrupa Konseyinin dil eğitiminin içinde verilmesini gerekli gördüğü diğer sosyokültürel unsurlar bağlamında da -sözgelimi kadın-erkek ilişkileri, sanat, müzik, gelenekler gibi- yapılması alan açısından gerekli ve yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- Cırık, İ. (2008). Çok Kültürlü Eğitim ve Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 27-40.
- Demir, S. (2012). Çok Kültürlü Eğitimin Erciyes Üniversitesi Öğretim Elemanları İçin Önem Derecesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 7(4), 1453-1475.
- Er, K. O. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Garabayev, B. (2000). *Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri Öğrencilerinin Uyum Sorunları ve Türkiye ve Türklere İlişkin Kalıp Yargılar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Gökçel, R. (2012). Romen-Türk Kültürel Etkileşiminin Romen Diline Yansımaları. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi*, 2(67), 71.
- Güven, E. D. (2005). Eğitim Üzerine Yenilenen Eleştiriler, Alternatif Öneriler. *Pivolka*, 4(17), 6-8. <http://www.elyadal.org/pivolka/17/egitim.htm> adresinden erişilmiştir.
- İnce, B. (2011). *Yurt Dışındaki Türk Çocuklarının Anadilleri Türkçede Yaşadıkları Anlatım Sorunları -FRANSA ÖRNEĞİ-*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Kıroğlu, K., Kesten A. ve Elma, C. (2010). Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi* (2.Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Soyutürk, M. (2000). *Balkan ülkelerinden eğitim-öğretim için gelen öğrencilerin (Batı Trakya örneği) sosyal yapıya uyumları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Diğer İnternet Kaynakları
http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf
 A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (2000)
<http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/ioltp/2294/unite01.pdf>
www.osym.gov.tr

EXTENDED ABSTRACT

By recent years, the effect of Turkey’s moving into a economically, socially and culturally more effective state has started to receive some positive reflections and in this sense, it has turned out to be a center of attraction.. While the number of the students who matriculated universities in Turkey was 7,039 in 2010-2011 academic year, this figure increased to 31,933 in 2011-2012 academic year (osym.gov.tr).It is estimated that this figure will be more than 40,000 in 2012-2013 academic year. 975 foreign students from 65 different countries are attending Sakarya University, 800 of which are undergraduate students, 125 of which are graduate students and 50 of which are postgraduate students.⁹

Considering that these students come from many countries all around the world and they have different citizenships, it is inevitable that the term of “cultural transmission” and in accordance: “acculturation process” emerge as a noteworthy topic. Hence, cultural transmission and acculturation process have had a significant place within foreign language teaching and multicultural education not only in Turkey but

⁹ This information was obtained from the Registrar's Office in Sakarya University.

also in the world in recent years (Cırık, 2008; Demir,2012; Güven,2005). Elements such as language, food, architecture, literature and law and observable rituals and behaviors of a society constitute the visible side of culture which has a wide range (Gökçel, 2012:71). The purpose of this study is to reveal the perspectives of the foreign students in Turkey on the culture of the language they are learning. However, culture is obviously a very broad concept, and only foreign students' perceptions on food, entertainment and clothing were revealed in this study. In the related literature, there have been very few studies and they are held within a limited frame. Especially, the lack of direct study on the adaptation of these students to the eating habits, entertainment and dressing styles emphasizes the significance of this study. In this context Soyutürk examined the social adaptation of the foreign students coming from Balkan States(Soyutürk, 2000), and Garabayev analyzed the adaptation problems of the students coming from Turkish Republics for their higher education (Garabayev, 2000). As for Kiroğlu, he studied the adaptation problems of the foreign students (Kiroğlu et. al.,2010). However, on reviewing the literature, we observe that similarities between the adaptation problems of the Turkish students and foreign students weren't compared in any research. This study aims at checking on if there is any difference in this sense.

The purpose of this study is to introduce the social and cultural problems of the foreign students learning Turkish in TÖMER, Sakarya University about the language they are learning. In this context the perceptions of the students on the habits of eating, entertainment and clothing were tried to be assessed. While the universe of the study involves both Turkish and foreign students attending TÖMERs, its sample consists of 29 students from 13 different countries who are studying in TÖMER in Sakarya University. To collect the data structured interview forms were used and the results were expressed with frequency and percentage. Obtained results shows that although the students hasn't had many problems about clothes, they have had mediocre problems on eating habits and entertainment styles.

TÖMERs which are the first institutions the foreign students interact for the foreign students have important roles in generating a positive perception socially and culturally.

The results of this study shows that foreign students both of Turkish origin and coming from different countries do not encounter a serious problems in basic activities such as eating – drinking traditional cuisine, having fun in Turkey and participating in social gatherings. In only two of eight items asked can significant differences be seen between the opinions of the students coming from Turkish Republics and other countries. Except for the items "being understood in terms of sense of entertainment" and "getting involved in social surroundings", the rest do not suggest any significant differences. It should be noted that, both of the topics displaying significant differences are about cultural life. The factors that cause this situation can be listed as cultural similarities, advantage of learning Turkish in a relatively shorter time and higher rate of coming across to one of his/her fellow citizen. The significant difference we have found with the results obtained from the seventh question examining the difficulties related to the comfort in getting involved in social surroundings should be considered carefully during the planning process of a language teaching program. It might be very beneficial if the same study be repeated with the topics of relations between sexes, art, music and traditions.